

Sørine Gotfredsens prædiken Mariæ bebudelsesdag

Taler

Sørine Gotfredsen
Sognepræst

Dato

25. marts 2023

Sted

Jesuskirken, København

Omstændigheder**Prædikentekst**

Lukasevangeliet kapitel 1, vers 26-38

Det er nok ikke så populært at mene, men det er alligevel min overbevisning, at nogle mennesker er blevet udvalgt til en særlig mission på jorden. Tanken harmonerer ikke godt med vor tids hævde af absolut lighed, men når jeg ser mig omkring i verden, kan jeg ikke komme bort fra fornemmelsen af, at de største genier og kunstnere er blevet pålagt en mægtig og specifik opgave.

Måske fornemmer man det, når man lytter til stor musik, ser på et enestående kunstværk eller hører et menneske tale og aner, at inspirationen stammer fra et højere sted. Og at mennesket virkelig kan være et slags bindeled mellem det himmelske og det jordiske. Tanken er svær at rumme, men vi gør klogt i at forsøge. Både fordi det kan ses som en del af den store orden, at nogen er udpeget til at udføre noget opsigtsvækkende – Mozart, Dostojevskij, Leonardo da Vinci eller Martin Luther er eksempler på det. Og også fordi tanken om udvælgelse kan hjælpe os til at forstå det begreb, som flere og flere efterhånden taler om. Nemlig, begrebet Ånd.

Maria bliver én af denne verdens allervigtigste udvalgte, da englen Gabriel meddeler, at hun skal føde Jesus. Af den grund hedder dagen i dag Mariæ Bebudelsesdag, for vi hører om det store bud til Maria om, at hun ni måneder senere skal føde Guds søn.

Maria er benådet, det vil sige omgivet af Guds barmhjertighed, ikke mindst siges det, at Helligånden skal komme over hende, og da hun den dag i Nazaret er kommet sig over det værste chok, accepterer hun opgaven og kalder sig selv Herrens tjenerinde.

Men vi bemærker, at Maria skal have hjælp til at være udvalgt, for mennesket har ikke selv kræfter nok, og det er altså Ånden, Helligånden, der på mest direkte vis bestemmer hendes skæbne, der kommer til at forløbe, som vi kender den. Hun fødte virkelig den dreng, der fik navnet Jesus og endte med at forkynde sandheden og blive korsfæstet og efter tre dage opstå fra graven. ”Der skal ikke være ende på hans rige,” siger Gabriel, og der *blev* ikke ende på hans rige. Der er *stadig* ikke ende på det, og Maria lod sig udvælge til at være mor til Guds søn.

Mindre kan dog også gøre det, og uden at vide det kredser vi i denne tid om tanken om at være udvalgt. Det er nemlig i høj grad dét, der er på spil, når vi på ny taler om begrebet Ånd, hvilket snart vil stå klart.

Efter mange års tro på velfærd og økonomiske løsninger på menneskelige problemer begynder vi at indse, at meget afhænger af noget andet, og tilmed har vi nu tal på det. Som bekendt laves der nu om dage undersøgelser om alt, og senest er det blevet dokumenteret, at der findes åndelige behov. Det er bestemt lovende, at også forskerne nu omsider har opdaget, at mennesker har brug for at tale om de store spørgsmål, finde ro i naturen, gøre noget for andre og måske endda ind imellem bede til Gud. Det er jo ikke ligefrem chokerende data, men de har fået en del opmærksomhed, da selv tidløse og indlysende sandheder i vore dage først tages alvorligt, når nogen har skrevet en ph.d. om dem.

Man kunne jo også bare lytte til den kloge historiker, Henrik Jensen, der har skrevet disse ord: ”Jeg er ikke i tvivl om, at vi fødes som religiøse væsener, for hvem den naturlige og den sociale verden er metafysisk sammenvævet. Igennem opvæksten pilles det religiøse af os, opvæksten er en sekularisering, individet moderniseres, rationaliseres og må finde vej ind i den voksne verden. Den voksnes fortabthed refererer ofte tilbage til tab af rødder, tab af sted og tab af tro, barnetro. Den medfødte vertikal fortoner sig, livet bliver fladere og meget mindre magisk.”

Vi fødes med en barnetro, som vi ofte mister kontakt med i vores voksne liv, hvormed det åndfulde kan blive til et særskilt fænomen, som nogen menes at have mere adgang til andre. Vi har således i denne ellers så lighedsfikserede tidsalder skabt et nyt hierarki, hvor begrebet Ånd er blevet nærmest elitært. Som noget, der er forbeholdt dem, der lytter til opera og læser andet end kriminalromaner, og mens det er sandt, at man kan sjuske så meget med det

åndfulde, at det næsten tabes af syne, bidrager det snobbende knæfald for det finkulturelle til stor forvirring angående Ånd. Derfor skal det siges igen. Ethvert menneske er Ånd, da enhver kan forestille sig en evighed og blive overmandet af længsel efter at blive bevaret.

Dette er essensen af barnetro, og mens nedladende typer ofte har grinnet af denne og ikke mindst latterliggjort troen på den jomfrufødsel, som dagens tekst lægger op til – og som jeg personligt ikke ser nogen grund til at afvise, eftersom jeg tror på, at alt er muligt for Gud – er netop den tillid, der rummes i barnetroen, uomgængelig. Den er forudsætningen for at sanse det, der rækker udover forstandens horisont, og det fine er, at man kan rumme barnetro og rationel forstand samtidig.

Forstanden bringer os langt, men barnetroen rummer det største håb, vi nogensinde kommer i berøring med, og når vi i dag forsøger at udrede, hvordan det til tider lidt modløse vestlige menneske har det, står tabet af barnetroens håb helt i centrum. Vi har simpelthen glemt vores evne til at håbe. Jeg var selv som yngre meget stolt af min rationelle tænkeevne og indså først gradvist, at den også gjorde mig trist, fordi den kan kvæle evnen til at håbe på trods. Jeg begyndte at forstå det, da jeg var sidst i 30'erne, og jeg tror, at meget skelsættende går op for en del af os, når vi er sidst i 30'erne.

Maria har barnetroen i behold, den intuitive tillid til Gud, og tror derfor på, at englen taler sandt. Naturligvis forsøger hun sig lidt med den voksnes indvending – hun har aldrig været sammen med en mand, noget undrer – men hun er vant til at opfatte Gud som livets myndighed og frygter måske også, at det vil være skæbnesvangert at sige nej.

På den måde minder hun os om, at vi ikke må glemme den dybeste alvor. Ånd kan, hvis vi ikke passer på, blive til endnu et plusord, som man benytter i forsøget på at fremstå som én, der er dybsindig nok til at tænke ud over det materielle og måske endda ligefrem en dag kan finde på at flytte ud i en skov og leve helt simpelt. Ånd må ikke blive til en overfladisk benævnelse, man skal ligesom Maria tage det næste skridt, for hvis Ånd er virkelighed for én, må man også overveje, hvorfra den stammer og være villig til at adlyde dens magt.

Nu ved jeg godt, hvad nogen tænker, for blind lydighed kan være skræmmende. Hvad nu hvis man for eksempel er sikker på, at det er Guds vilje, at man skal

køre en lastbil ind i en folkemængde eller sprænge sig selv i luften for en større sag, fordi man mener, at man er udvalgt til netop det? Vi kender problemet og tragedien, og derfor er det så vigtigt, at vi forstår, hvad det er, et menneske skal adlyde i kristendommens og Åndens navn.

Det er først og fremmest det kærlighedsbud, som Marias søn indprenter os og selv gik i døden for. Jesus blev født til verden for netop at lære os, at lydighed mod Ånden aldrig kan være at udleve ekstrem fanatisme og slå vilkårlige ihjel. Lydighed handler om at underlægge sig den godhed, Jesus har udfoldet for os – med andre ord – at være Ånd forpligter én på den kristne barmhjertighedens lov, og K. E. Skydsgaard, en stor dansk teolog, skrev i 1948 efter Anden verdenskrig og erfaringen med blodig menneskelig vildfarelse disse ord: ”Bestaar Menneskets Synd ikke inderst inde deri, at det ikke vil nøjes med at være skabt, men vil være eneraadende Herre over sit Liv? Vi er altsaa ikke menneskeguder, ikke frie, egenmægtige Herremennesker, hvis Vilje er det øverste paa Jorden. Der er en, som er over os, og som altid vil indhente os, om ikke før saa i Døden. Vi kan lade, som om ‘denne anden’ ikke er der, og dog løber vi ikke fra ham.”

En krig er altid – også i denne tid – en påmindelse om, hvilke tragedier det syndige menneske kan forårsage, og vi indhentes af forfærdelse og indsigt i menneskets begrænsning. Men disse år indhentes vi også på anden vis – nemlig, gennem den undefinerbare længsel efter at stå i forhold til noget større. Vi erfarer tomheden eller manglen på håb og indhentes af længsel efter at være de religiøse væsener, som vi fødes til at være. Men som vi med årene glemmer, at vi er. Og for tiden er det, som om, vi længes med ekstra styrke.

Dermed forstår vi, at vi ligesom Maria skal have hjælp fra Helligånden til at forstå os selv. Det er Ånden, Helligånden – for mig er det ét og det samme – der leder os på vej, og den kaldes for Talsmanden, den, der taler på Guds vegne. Også forskerne har nu opdaget, at mennesket er sat i dette åndsliv, der aldrig hører op, hvor man skal tales til, og som nævnt i begyndelsen har det i sidste ende at gøre med at være udvalgt.

Ikke fordi vi alle er udvalgt til den samme store rolle på jorden, og jeg tror som sagt på, at nogen er sendt ud på en særligt strålende mission. Men fordi vi alle er udvalgt til at høre Gud til, dette er afgørende, og kunne vi dog bare for alvor forstå det. At ulighed i talent og succes og position ikke ændrer på at være udvalgt til lighed i forhold til Gud. Det kunne garanteret befri os fra en del af

vores bekræftelsessyge og iver efter at udstråle mest X-factor og få os til i stedet at stræbe efter med en vis enfoldig barnetro at komme til at besidde – med Søren Kierkegaards ord: ”en stille Aands uforkrænkelige Væsen”. Den, man er skabt med og kan finde ind til igen, ved ligesom Maria at lade sig tale til og trods forstanden beslutte sig for, at Talsmanden på Guds vegne faktisk taler sandt. Den, der er fyldt med styrke, fordi Gud vil, at du skal være stærk.

Vi skal virkelig passe på, at begrebet ånd ikke bliver til endnu en tom frase, for alt er på spil. Vi kan ikke med forstanden begribe, at vi gennem troen på Jesus kan nærme os det evige liv, men vi kan nære tillid til det gennem vores barnetro. I kraft af den indhentes vi om og om igen af bevidstheden om, at vi er Ånd, og at vi fra begyndelsen fik livskraften og det store håb nedlagt i os. Det, der altid igen kan vækkes til live og hjælpe os frem til troen på, at vi vil blive bevaret. Tror vi på det, selv om det voksne menneskes forstand gør det så svært, er vi på vej. Og tror vi på det med vores barnetro, vil det ende med at ske.
Amen.

Kilde

jesuskirken.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Første tekstrække, Mariæ bebudelsesdag, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/sorine-gotfredsens-praediken-mariae-bebudelsesdag>